

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2019. szeptember 4. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

ítéletet:

A kötelesség megszegésére irányuló vesztegetés büntette miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2019. évi június 7. napján kihirdetett 9.B.27/2019/2.számú ítéletét megváltoztatja annyiban, hogy a két darab 20.000 (húszezer) forintos bankjegy vagyonekobjását rendeli el.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Indokolás

Az ügyben első fokon eljáró Miskolci Törvényszék bíróság elé állítás keretében lefolytatott eljárása során bűnösséget beismerő nyilatkozata elfogadását követően a rendelkező részben megjelölt ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 293. § (1) bekezdés, (2) bekezdés], ezért halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre ítélte, a büntetés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a kiszabott szabadságvesztést - a végrehajtás elrendelése esetén - börtönben kell végrehajtani, melynek során a vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra, és a szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által őrizetben töltött időt is. Az eljárás során lefoglalt 2 darab 20 000.- forintos bankjegy elkobzását rendelte el, határozott az ugyancsak bűnjelként nyilvántartott fuvarlevél példányainak a terhelt részére történő kiadása felől, végül a bűnösnek talált vádlottat kötelezte a felmerült, végösszegében 35 686.- forintban megállapított bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása, hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása érdekében. Ezen felül sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a lefoglalt bankjegyek tekintetében nem vagyonekobjazást rendelt el, ezért ezen intézkedés alkalmazását is indítványozta. Indokai szerint a törvényszék a büntetés kiszabása során túlzott nyomatékot tulajdonított a vádlott személyiségéhez kapcsolódó enyhítő körülményeknek, közülük a beismerő vallomás is csupán kisebb súllyal vehető figyelembe, tekintettel a vádlott tettenérésére. Ezzel szemben a feltárható súlyosító tényezők - így a kitartó szándék és a hasonló jellegű cselekmények elszaporodott volta - szükségessé teszi a joghátrány súlyosítását, felfüggesztett szabadságvesztés helyett hosszabb tartamú, a büntetés középértékéhez közelítő végrehajtható szabadságvesztés és azzal arányos közügyektől eltiltás kiszabását, valamint álláspontja szerint mivel az adott bűncselekménnyel összefüggő vagyoni előny tárgya volt, így a lefoglalt bankjegyekre elkobzás helyett vagyonekobjazás elrendelését tartotta indokoltnak.

A vádlott és védője nem éltek jogorvoslattal.

A benyújtó Bf.303/2019/2-I. számú ítéletében az ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn, észrevételezve, hogy a kiszabott büntetés mértéke ellen irányuló jogorvoslat folytán a másodfokú eljárásban korlátozott felülbírálat érvényesül, az első fokon megállapított tényállásra alapítottnak. Az ennek megfelelően törvény szerint vizsgálható tényezőket áttekintve az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával folytatta le az eljárást, a lényeges bizonyítékokat logikusan értékelve indokolási kötelezettségének a szükséges körben eleget tett. Okszerű következtetést vont a vádlott bűnösségére és a terhére rótt cselekmény jogi minősítése, rendbelisége is törvényes. Az első fokon feltárt bűnösségi körülmények körét ugyancsak teljesnek jelölte, egyben az ügyészi fellebbezést módosította abban a tekintetben, hogy azok helyes értékelésével valóban lehetőség nyílik végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására, tekintettel a vádlott kedvező személyi körülményeire. Ugyanakkor a vádlott által elkövetett korrupciós bűncselekmény magas absztrakt fokú társadalomra veszélyessége miatt a próbaidő felfüggesztésének tartamát a törvényi maximumban tartotta indokoltnak megállapítani.

Végül tévesnek jellemezte a törvényszék álláspontját abban, hogy az adott vagyoni előny tárgyát képező 20 000.- forintos bankjegyek elkobzását rendelte el, mert az ezzel kapcsolatos helyes rendelkezés vagyoneklobzás alkalmazása lett volna, ugyanis az aktív vesztegetést megvalósító vádlott birtokából már kikerült a vesztegetésre szánt vagyoni előny.

Mindezek alapján arra tett indítványt, hogy az ítélet tábla a Miskolci Törvényszék elsőfokú ítéletének megváltoztatásával a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés próbaidejét a törvényi maximumban állapítsa meg, a jogi indokolás helyesbítése mellett a vádlott tulajdonát képező, lefoglalt 2 darab 20 000.- forintos bankjegy összegére vagyoneklobzást rendeljen el, egyebekben pedig hagyja helyben a határozatot.

A vádlott a fellebbviteli főügyészségi ítéletben foglaltakra tett észrevételében (5. számú utóirat) az első fokon kiszabott büntetés mértékét és a szabadságvesztés próbaidejének tartamát is arányosnak, igazságosnak írta le, jelezve, hogy ő maga ezért sem élt jogorvoslattal, így alapvetően az ügyészi indítvány elutasítását tartotta alaposnak, egyben indítványozva, hogy a másodfokú bíróság részesítse előzetes mentesítésben. Utóbbi indokaként arra hivatkozott, hogy családjában egyedüli keresőként, mint fuvarozó engedélyköteles tevékenységet folytat, melyhez erkölcsi bizonyítvány szükséges. Az előadottakra figyelemmel lehetőség szerint előzetes mentesítését, másodsorban a törvényszék ítéletének helybenhagyását kérte, szűkebb környezetében való problémamentes életvitelének alátámasztására lakóhelye önkormányzatától származó támogatói igazolást is csatolva.

Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 598. § (2) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el, figyelemmel arra, hogy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a) pontján alapult, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott és a védő nem indítványozta.

A fellebbezés irányát illetően az volt megállapítható, hogy a Be. hatálya alatt meghozott elsőfokú ítélet kihirdetését követően a törvényszék a Be. 580. § (2) bekezdés a) és b) pontjára is figyelemmel, a Be. 583. § (3) bekezdésében, illetve a Be. 584. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltak szerint eljárva, megfelelően figyelmeztette az arra jogosultakat a korlátozott fellebbezés lehetőségéről, okának és lehetséges irányának jogkövetkezményeiről, mely egyebek mellett tartalmazta azt is, hogy a fellebbezés a későbbiekben nem terjeszthető ki.

Az elsőfokú bíróság a felülbírált ügyben a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát végzésével elfogadta, így az ügyész és a védelem a törvényi korlátozás folytán a bűnösség megállapítását,

valamint a váddal egyező tényállást és minősítést nem sérelmezhet [Be. 580. § (2) bekezdés a/, b/ pont].

Az ennek ismeretében bejelentett, kizárólag a büntetés mértékének súlyosítására irányuló ügyészi jogorvoslat alapján a másodfokú bíróság felülbírálata a Be. 583. § (3) bekezdés a/ pontja szerint szűkebb körre terjedhetett ki. A Be. 590. § (3) bekezdésében foglaltakra tekintettel a Be. 580. § (2) bekezdés b/ pontjából és az 591. § (2) bekezdés a/ pontjának előírásából következően az ítélet tábla nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát, és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította. A korlátozott felülbírálat általános szabályaitól [Be. 590. § (5) bekezdés] eltérően a tényálláson kívül a bűnösség megállapítása és a váddal egyező tényálláshoz kapcsolódó minősítés vonatkozásában sem volt helye felülbírálatnak, mert a törvény a már idézettek szerint a bűnösség beismerésének elfogadása esetén kizárja a perorvoslatot a bűnösség megállapítása, valamint a váddal egyező tényállás és minősítés miatt. Fellebbezési jog hiányában értelemszerűen a felülbírálatra sem kerülhet sor ebben a tekintetben.

Ezentúl a Be. 590. § (5) bekezdésében külön kivételként a korlátozott felülbírálatnak ki kellett terjednie

- az elsőfokú bírósági eljárásra, s azon eljárási szabályok megtartására, melyek megsértése esetén Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni (abszolút eljárási szabálysértés);
- a büntetés kiszabására és intézkedésre vonatkozó rendelkezésekre;
- az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező - közöttük a fellebbezésben ugyancsak sérelmezett elkobzással kapcsolatos - rendelkezésre [Be. 590. § (5) bekezdés a/, d/, Be. 590. § (7) bekezdés].

A hivatkozott törvényhelyek szem előtt tartásával a másodfokú bíróság a továbbiakban azt ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat. Ebben a körben a Be. 608. § (1) bekezdésében foglaltak áttekintésével az volt megállapítható, hogy a törvényszék az eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyos relatív perjogi hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárva az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indokolta volna. Ilyen eljárási szabálysértésre a fellebbezők sem hivatkoztak. Emellett az elsőfokú bíróság a Be. 562. § (2) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettségének is megfelelően eleget tett.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító körülményeket alapvetően helyesen tárta fel. Szemben azonban az ítéletben részletezettekkel a vádlott terhére további súlyosító hatást képező körülményként jelentkezik a cselekmény kitartó szándékkal történő megvalósítása, hiszen a felülbírálattal nem érintett, irányadó tényállás szerint tettével a rendőr ellenkezését követően sem hagyott fel, sőt magasabb vagyoni előnyt is kilátásba helyezett (elsőfokú ítélet 2. oldal utolsó előtti bekezdés). Az ítélet tábla ezért a kitartó elkövetési módot ugyancsak súlyosító körülményként értékelte (56. számú BK vélemény III.2.).

A bűnösségi körülmények indokolt helyesbítése mellett is az elsőfokú bíróság azoknak megfelelő nyomatékot tulajdonított, amikor a vádlottal szemben a büntetési tétel középértékétől az alsó határ felé eltérve szabta ki a szabadságvesztés büntetést, mint a törvény fő előírásaként megjelölt büntetési nemet. E büntetés mértéke valóban alkalmas a büntetési célok elérése, a - halmazati - büntetés kiszabási elveknek szintén megfelel, tettarányos, és ugyanúgy kifejezésre juttatja az egyéniesítést is.

A másodfokú bíróság abban is egyetértett a törvényszékkal, hogy a Btk. 85. § (1) bekezdése alkalmazásával a vádlott feltárt személyi körülményei ismeretében a büntetés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető. E törvényszakasz (2) bekezdése szerint a próbaidő tartama 1 évtől 5 évig terjedhet, a kiszabott szabadságvesztésnél rövidebb nem lehet. Adott esetben az első fokon megállapított próbaidő 3 éves tartama nem tekinthető túl alacsonynak, megfelel az anyagi jogi rendelkezéseknek, arányos mind a szabadságvesztés tartamával, mind a cselekmény nem vitásan magas tárgyi súlyával.

Az ítélet arra az álláspontra helyezkedett tehát, hogy ez megfelelő támpontot ad a középkorúként mégis első bűnelkövető vádlottal szemben, a büntetési célok kellő teljesüléséhez.

Ezért a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezés nem vezethetett eredményre.

A vádlott által utóbb megfogalmazott indítványra reagálva az ítélet szükségesnek tartja utalni arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor a vádlottat nem részesítette előzetes mentesítésben, mivel annak nem állnak fenn a törvényi előfeltételei.

A Btk. 102. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság ítéletében előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes.

Az előzetes bírósági mentesítés objektív feltétele a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása, szubjektív, alanyi feltétele pedig az érdemesség. Az objektív feltétel adott, azonban a terhelt érdemessége nem állapítható meg.

Az előzetes mentesítés feltételeinek vizsgálatakor az érdemesség szempontjából az elkövető személyének, életvitelének, a cselekmény társadalomra veszélyessége fokának, a bűncselekmény tárgyi súlyának, az elkövetés módjának, motívumának, a bűnösség fokának van meghatározó jelentősége. A bíróság rendszerint azon tényezőket mérlegeli e körben, melyek, mint bűnösségi körülmények meghatározzák a büntetéskiszabást.

A vádlott alanyi körülményei valóban kedvezőek, büntetlen előélete mellett a cselekmény elkövetését beismerte, tettét megbánta. A bűncselekményt azonban kitartó szándékkal követte el, közbizalmat súlyosan sértő korrupciós bűncselekmény tárgyi súlya, a bűnösség foka egyaránt magas. A büntetés tartamának meghatározásakor, különösen a próbaidőre történő felfüggesztéssel, az alanyi enyhítő körülmények már megfelelően értékelésre kerültek. Az előzetes mentesítés olyan rendkívüli intézmény (BH1996. 510.), melynek alkalmazása során a terhelt személyi körülményeit gondosan kell mérlegelni, együtt a bűncselekmény tárgyi súlyával és jellegével (BH1983. 221.).

A halmazatot képező bűncselekmény jellege és tárgyi súlya miatt azonban a vádlott nem érdemes az előzetes mentesítésre. Az általa megjelölt, foglalkozás folytatását célzó igény nem képezhet azonos nyomatékot ezekkel az érdemesség ellen ható körülményekkel szemben, előzetes mentesítése esetén az általános megelőzés szempontjai nem jutnának megfelelően érvényre, különösképp korrupciós cselekmény elkövetőinél nem, amikor a bírói gyakorlat szigorúbb megítélést követel meg. Mindezek miatt az ítélet nem látott megfelelő alapot a vádlott előzetes mentesítésére.

Az ítélet további, egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező járulékos rendelkezési túlnyomórészt megfelelnek a törvénynek. Az ítélet arra viszont osztozott az ügyészi fellebbezésben foglaltakat, hogy a bűncselekmény megvalósításakor átadott pénzösszeg tekintetében az elsőfokú bíróság nem megfelelő intézkedést alkalmazott. Ebben a tekintetben az ügyészség által indítványozott vagyoneklobzás szükségességét az elsőfokú bíróság nem tartotta megállapíthatónak,

álláspontját a Btk. 74. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt ok hiányára alapítva. A Btk. 74. § (1) bekezdés f) pontjában írt feltételt azonban nem vizsgálta, e tekintetben indokolási kötelezettségét sem teljesítette kellő mértékben. Utóbbi törvényhely értelmében azonban vagyonekobbzást kell elrendelni arra a vagyoni előnyre is, amely az adott vagy ígért vagyoni előny tárgya volt. Az említett intézkedés alkalmazása mérlegelést nem tűrő, kötelező erővel bír.

Amennyiben az aktív vesztegető birtokából már kikerült a vesztegetésre szánt vagyoni előny, de az még nem került a passzív vesztegető birtokába, a vagyonekobbzást a Btk. 74. § (1) bekezdésének f) pontja alapján az ígért vagyoni előny tárgyára az aktív vesztegetővel szemben kell elrendelni.

Előfordulhat, hogy az ígért vagyoni előny már kikerült az aktív vesztegető birtokából, pl. postára adta, azonban azt még a passzív vesztegető nem vette át; ahogy az is, hogy a vagyoni előny tárgyának az átadása ugyan megtörtént, azonban a passzív vesztegető azt nem szerezte meg, mert pl. a bűncselekmény felderítésében közreműködve az asztalára letett vagyoni előny bűnjelkénti lefoglalásához nyújtott segítséget; avagy átvette ugyan a vagyoni előnyt, azonban azt a hatóságnak átadta. Ezekben az esetekben a vagyonekobbzás elrendelésének vele szemben a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján nincs helye.

Ilyenkor a Btk. 74. § (1) bekezdés f) pontja alapján az aktív vesztegetővel szemben kell az általa adott - de a passzív vesztegető által ténylegesen meg nem szerzett - vagyoni előnyre nézve a vagyonekobbzást elrendelni (78. számú BK vélemény a vagyonekobbzás elrendeléséről korrupciós bűncselekmények kapcsán, III.pont).

A fentieket szem előtt tartva a vesztegetési pénz tárgyában hozott rendelkezést korrigálva, az ítélet tábla a 2 darab lefoglalt bankjegyre vonatkozóan vagyonekobbzást rendelt el.

Végül szükséges rögzíteni azt is, miszerint a bíróság eljárása a Be. XCVIII. Fejezetében foglaltakon alapult (eljárás bíróság elé állítás esetén).

A kifejtettek alapján a Debreceni Ítélet tábla és ...i Törvényszék mint elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a szükséges körben megváltoztatta, míg a felülbírálat tárgyát képező további rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja, és a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében - helyes indokainál fogva - helyben hagyta.

Debrecen, 2019. szeptember 4.

Dr. Elek Margit sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Háger Tamás sk. bíró

Záradék: A Miskolci. Törvényszék 9.B.27/2019/2. számú ítélete a másodfokú ítéletben írt változtatással jogerős.

Debrecen, 2019. szeptember 4.

. Elek Margit sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül:

Kiadó.